

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdájában
és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Uj obstinárok.

Zombor, 1898. december 15.

Ez év végével a városi törvényhatósági bizottság tagjai közül 25-nek telik le a mandátuma. Ezen bizottsági tagsági helyeket választás útján tegnap töltötték be.

A választás eredményéről csak a legőszintebb öröm hangján irhatunk. Teljesen csendben, minden pártoskodás és minden szenvedély nélkül járultak a választók az urna elé, hogy szavazatukat a város érdekeinek megfelelőleg leadják.

A politika teljesen száműzve volt. Így a pártszenvedély hullámai nem zavarták meg a rendet. És helyesen van így, a hogy történt.

Sokszor volt már alkalmunk kifejtetni, hogy a város érdekeinek mi közül sincs a politikához, — és viszont. A leghelytelenebb dolog tehát a városi ügyek intézésébe beleerőszakolni a párt-szemponthoz. Mikor rólunk, a mi városunkról van szó, akkor nem szabad politikai pártokról, politikai elvről és meggyőződésről beszélni. Egy érdeknél kell dominálnia, — a város érdekének; e körül kell valamennyiünknek, minden különbség nélkül, csoportosulni; közös erővel, egyértelműséggel mindenkinek arra kell törekednie, hogy a város érdekei előbbre vitessenek.

Nagyon természetes, hogy a város kormánzata csak úgy eredményezhet kellő sikert, ha félre tesszük minden szenvedélyességet és minden egyéb szempontot és ha félre tesszük első sorban a politikát, mint a mely épen nem alkalmas arra, hogy a békés egyetértés a város kérdéseiben létesülhessen.

A tegnapi választás eredménye ennek a helyes felfogásnak fényes diadala. A politikai pártok hívei a város érdeke szempontjából teljesen azonosították egymást s karöltve törekedtek arra, hogy nem tekintve politikai pártállást, arra érdemes és méltó férfiak nevei kerüljenek ki győztesen az urnából.

Kívánatos, hogy ez a helyes felfogás a jövőben is domináljon. Választóinknak gratulálunk érte.

A választásról különben a következőkben számolunk be:

A választás az egyes városrészekben külön-

külön bizottság előtt folyt le. Az egyes bizottságok voltak:

I. Belvárosban: elnök: Tárczay Mór bizottsági tag és ennek helyettese: dr. Falcione Nándor bizottsági tag. Bizalmi férfiak: dr. Grüner Samu, Karakásevits Milivoj, ifj. Husvéth István és dr. Alföldy Árpád.

II. Felsővárosban: elnök: Koczkar Zsigmond bizottsági tag, helyettese: Radicevits Sándor bizottsági tag. Bizalmi férfiak: Lóogó Simon, Lóogó József, Andráska Alajos és Lukics Antal.

III. Cservenkában: elnök: dr. Krónits István bizottsági tag, helyettese: dr. Alföldy Árpád bizottsági tag. Bizalmi férfiak: Heinz Kálmán, Darázi Márk, Sztojacsits Prokop, Radicevits Péter.

IV. Bánátban: elnök: dr. Thurszky Zsigmond bizottsági tag, helyettese: dr. Zákó István bizottsági tag. Bizalmi férfiak: Trischler Károly, Thum Adolf, Kalmár János és Gozden Vászó.

V. Szelencében: elnök: Dekker Pál városi tanácsnok, helyettese: dr. Dimitrievits Bránko városi tanácsnok. Bizalmi férfiak: Paul Kálmán, dr. Kollár Viktor, Raics Tamás és Benya András.

A választások eredménye:

I. Belvárosban: dr. Danninger Ádám, Gozdu Elek, Kupszárevits Lyubomir és Weidinger Sándor vála-ztattak meg.

II. Felsővárosban: Bittermann Nándor, Ehrlich Nándor, Fratricsevits Béla, Gräff Nikáz és Ugyri Mihály választottak meg.

III. Cservenkában: dr. Drakulics Pál, Kandler József, Konyovits Mladen, Paul Kálmán és dr. Pavlovits Jenő választottak meg.

IV. Bánátban: dr. Alföldy Árpád, Kalmár Pál, Leovits György, Pekánovits András és Rados Márk választottak meg.

V. Szelencében: ifj. Bosnyák József rézműves, dr. Donozlovits Vilmos, Györffy Géza, Henneberg Sándor, Járos Gusztáv és Vukicsevits Péter választottak meg.

Spanyolország végveszedelme.

Jól írja Schiller Frigyes egyik történelmi művében, hogy „die Weltgeschichte, ist des Weltgesicht“, a történelem a világ ítélőszéke;

egy államnál sem bizonyult ez be oly eklatánsul, mint a most válságba jutott Spanyolországnál.

Egyrésztől részvét fog el bennünket emiatt azon okból, mivel egy nemes lelkű, e végzetét meg nem érdemelt habsburgi sarj áll e szomorú válságban, de másrésztől be kell vallanunk, hogy ezen bukás valódi nemesítés a mult büneiért, melyek iszonya a jelenben nyert megtorlást. Okvetlenül eszünkbe jutnak ezen dicstelen bukásnál az inkvizíció füstölő máglyái, melyekre az őrző vallási fanatizmus hurcolta papiros koronával ékített áldozatait, a kárpádok, melyekre huzta eretnekeit, vad kegyetlenségek, melyekkel a szelid Üdvözítő kereszt alatt meghódították és kiirtotta az új földrészt békés és boldogan élt népeit.

De ez a régebbi történelem képe és az akkori barbár idők emberietlen erkölcsével menthető, de e régi bűnök, a kegyetlen, vad fanatizmus, a birvágy, a kincsszomj, a dologtalanság, az osztálygörgő, mint jellemtulajdonok átszármaztak a spanyolnál az új korba is és az erkölcsök megtartották jelenleg is régi rabságukat. Ennek bebizonyítására a bikaviadalokat felhozhatom, melyek a spanyol izlésen kívül másnak ugyan élvezetet nem nyújtanak.

A papi uralom egy pretoriánus katonaság hatalma, mely provinciánisták kiadására mindig készen áll, a produktív munkának kérdése és a dinasztikus pártoskodások tették az utolsó időben is tönkre Spanyolország nyilvános és magánéletét, okozták szellemi és anyagi fejletlenségét és amugy is közel hozták a végromláshoz. Ezek mellett gyarmatjait csakis kizsárolási objektumoknak tekintette, hová éhező hivatal seregét és koldus gondjait elküldötte dúslakodni és pedig felelősség nélkül úgy, hogy a természettől pazarul megáldott kolóniákat a végsőig kimerítették. Igazgatása azokban rémuralom volt, hol a kitérő elégtelenséget vérral fojtották el.

A mai modern világnak ezen középkori kerete már fenn nem állhatott és mintegy a sors feladatát teljesítette az unió, mikor ezen kolóniális gazdálkodásnak véget vetendő a szomszédságában levő Kubát megtámadta. Igaz, hogy a támadásnak is meg voltak kiszámított anyagi érdekei és a humanitás ürügye alatt történt a konfliktus, de

A „BÁCSKA“ tárcája.

RÉGI LEGENDA.

Írta: Vrchlicky Jaroslav.

Azokban a szép időkben történt, amikor a Jó és a Rossz azon buzakodtak, hogy melyikük legyen a világ ura. Ma mindakettő oly hallgatagon tónol az emberek szívében, mint valami zordon bálványkép; napjainkban a Jó már csak folyóiratokban beszél és kérkedik a tetteivel, a Rossz ellenben csak a bíróság előtt szólal meg és ezenkívül a naturalisztikus iskola regényeiben, de csak rövid idő óta.

Akkoriban olyan emberek is éltek, akik a Jót a Rosszsal összehétkéltetni könnyű dolgoknak tartották; ebben a véleményben pedig nemcsak költők leledzettek, hanem komolyan gondolkozó bölcsek, fehér parókás bírák és tiszteletré méltó papi személyek.

Sőt egyideig úgy látszott, mintha még a Jó és Rossz, maguk is kezét akarták volna nyújtani egymásnak, és az emberiséget, valamint annak történetét akarták volna felhasználni, hogy „a világossághoz vezető utat“ megcsinálják belőlük, amint ezt Hugó Viktor oly szépen megmondta valahol. Akkoriban a Jó és Rossz békességes tárgyalásokba bocsátkoztak egymással. A Jónak anyagok voltak szolgálói, a Rossznak ördögök. Ezek a teremtések az emberek szívét vitatgatták egymástól — és a Sötétségek a Világossággal folytatott ósrégi küzdelme öbennök öltött testet. Mindenütt találkoztak, egyik mindenütt utjába állott a másiknak, és ilyenkor annyira elkeseredtek, hogy majdnem késsel rontottak egymásnak; de azért békés tárgyalásra is bármikor készek voltak, persze mindig eredménytelenül.

Történt egyszer, hogy egy ördög valami festő műhelyében találkozott egy angyallal.

Ez a derék festő épen Krisztust festette, amint vért izzad az olajfák hegyén. El talált aludni a munkája mellett és fáradt kezéből kiejtette az ecsetet. Egész nap dolgozott és másnap reggel valami ünnepe volt megtartandó a kolostorban s a képpel akkor akarták a főoltárt földiszíteni. Délelőtt maga az apát ment el a festő műhelyébe, hogy a művészt nagyobb serénységre buzdítsa.

Csak hogy a júliusi dél forrósága legyőzte a jó embert, aki pihenni dőlt, fáradt pilláit lezárta az álmok szürke pillangója és képzelt dolgokból titokzatos kört vont a feje körül.

Egy angyal röppent keresztül a levegőn — ennek az angyalnak pedig az volt a szokása, hogy el-ellátogatott a festőműhelyekbe és néha-néha szivesen nézegetett be a Madonnának és Ceciliának álmódzó szemébe. Ott lebegett a szentek feje fölött és talán még fényesebbé tette azt az aetheri átlátszóságot, azt a földöntúli varázst, melyről ma azt tartják, hogy a régi mestereknek volt kizárólagos sajátossága. Ma tehát a kertben terdelő Krisztust látta meg a festő vásznán, amint halovány fejét mélyen mellére hajtja — fenséges homlokáról a véres izzadság vékony patakokban foly összekulcsolt kezeire — bizonyosan a töviskoszorút sejtí, ajkai imát rebegnek: Átym, ha akarod, fordítsd el tőlem ezt a keletet.

Az angyal megállott és isteni hallgatásba merült. A bevezetlen Krisztuskép ott volt a festő állványán és fölötté egy kis kép lógott a falon. A kis kép egy Faun-t ábrázolt, aki egy egész raj szunyogot és pillangót fujt el maga előtt. Ez a Faun úgy látszik szunyogozni akart az erdő csöndjében, de a közeli patak szunyogjai és a bokrok pillangói nem hagyták elaludni.

Az angyalnak Krisztus halovány fejeéről önkénytelenül is az idomtalan Faun pufók arcára tévedt a tekintete. Csakhamar a festőállványon nyugvó képre akarta visszairányítani a tekintetét, de a Faunnak két órája egyszerűen csak még jobban megpuftadt, szeméi lázas fényben ragyogtak, szőrös kezeivel a pillangók után kapkodott, melyek mindenféle színekben csillogva ott táncoltak a feje körül, és szárnyaikkal a képek tömör anyagot keretét csapkodták. Az angyal megértette a dolgot. A Rosszaság istene van itt, és így adja tudtul a jelenlétét.

Az angyal már most nem hátrálhatott meg. Belekértült a régi küzdelemben, a szemrehányások és buzavona örök danájába — melynek mindig valami fogadás a vége.

— No, mit tátod a szádát a gyönyörűségtől? No bizony, érdemes is ennyire megbámulni ezt a mázolványt! — gunyolódott a Sátán.

— Ilyet mégsem tudnál festeni, gonosz lélek, felelt az angyal.

— Fogadjunk, hogy tudok!

— Fogadjunk, hogy nem tudsz!

— Hát mibe fogadjunk?

— Mond meg te, hogy mibe!

— No jó. Hát a mester lelkébe, — mondá az Ördög. Pedig biztos szákmányt szalajtok ki a kezem közül. Ez a képmutató ember csupa szenteket pingál, pedig a legkegyetlenebb uszorás a világon — nemrég is a szomszédja özvegyének elköttya-vetyéltette az utolsó vánkását, azonkívül tiltott viszonyban él a —

— Hallgass, rágalmozó! — Fogadjunk a mester lelkébe, hogy te nem tudsz ilyen képet festeni, amilyen ez itt.

— Obóhó! Kutykurutty! kaffogott a Sátán. Majd meglássuk, majd meglássuk. Szakasztott ilyen lesz ni; olyan hamar elkészülök vele, hogy a mester föl se ébred addig.

— Áll a fogadás!

A Sátán leszállott a falról, kézbe vette a szőrös farkát és egy legyintéssel letörülte a mesternek még nedves festését, azután maga elé igazgatta a vásznát, csöndesen odább tolta az alvó mestert és munkához látott.

Megvallom azonban, hogy a Sátánnak kezdetben fogalma sem volt arról, vajjon sikerülni fog-e a műve; a fogadást csak merő hetykéségből és ördögösségből ajánlotta.

Azután maga is elcsudálkozott rajta, hogy mégis mily ügyesen kezeli az ecsetet és mily szépen válogatja össze a színeket — a darab színnel mily gyorsan veti vászonra Krisztus fejének és alakjának, a fának és az egész tájnak körvonalait. A munka nagyon jól és gyorsan haladt. A színek csak úgy duzzadtak a fénytől, melegségtől és élettől. Persze Krisztus arkifezése adta a legtöbb dolgot — de az ördögnek mindig jó volt az emlékező tehetsége és mindig kitűnően értett az utánzashoz. Ezzel a nagy feladattal is szaporán elkészült tehát, úgy hogy az angyal már nyugtalanodni kezdett. Csak hogy az elbizakodottság rendesen bukásához vezet. Az ördög megszédült a diadaltól — és vellestüllett ördögössége utoljára is erőt vett rajta. Amint tudniillik az Istenember kezeivel és lábaival is elkészült, a sátáni

azért a spanyol uralom aluli felszabadulás akár önálló lesznek az elfoglalt szigetek, akár nem, a jobb korszak óráját hozza meg a lakosságnak. Valamint Amerika szárazföldre, úgy a szigetek is csak akkor léptek az emberi méltósághoz méltó létnek természetes jogaiba, ha az ősi hódítóktól menekülnek, melyek átokként neheztedek Amerikára és melyeket a Mourre tana immár, legalább a spanyolokat, kiűzte.

Most már válutra jutott Spanyolország, így kifosztva haderejétől, tengerészetétől és mindenétől és rajta áll, hogy megválassza a regeneráció herkulési, tövises utait. De akkor igen le kell tenni középkori hagyományaitól, az egyesnek és az államnak modernre át kell alakulnia. A híres spanyol grandezónak munkás blouset kell felölnie, mindenképp polgári munkát kezdnie, a bikaviadalokat felejtve, nemesebb élvezetek után nézni és főleg leszállítani papi seregét, melyből ma minden 10-ik lakosra egy jön.

Ha a regenerációt évek mulván keresztül viszi és romjaiból feltámad, a mostani válság hasznára válik, mivel kolóniái csak hátrányára voltak, amennyiben a nemzetet enerválták, miután kincseikkel a munkától elvonták. Spanyolország bukásából nagy tanulság kínálkozik a nemzeteknek is, az pedig az, hogy mielőtt egy nemzet nem képes létének, hatalmának feladatát teljesíteni, válságba jön és elég várományos van arra, kik az örökséget szívesen elfogadják és helyét betöltik, a nép tehát, mely feltételeinek meg nem felel, elő nem halad, elő nem tör, megállásról szó sem lehet, válságba sodortatik.

R. A.

Néhány szó az egyenetlenkedés okairól.

Nem akarok arról az egyenetlenkedésről beszélni, mi az emberek között a születésnél fogva létezik; hogy t. i. valaki nemes vagy pór, gazdag vagy szegény, — miről már néhány századdal ezelőtt a hírneves paedagogus, Comenius irt. Nem akarok egy országnak, egy nemzetnek egymás közötti viszálykodásáról, surlódásáról és összeférhetlenségéről írni.

Hanem egy kis tömegnek, dicső hazánk egy kis pontjának, egy kis községnek egyenetlenkedéséről akarok egyet-mást felhozni.

Hiszem és vallom, hogy a csendes falusi életnél nincs szebb ezen a világon.

Látjuk, hogy a nagyok mind ide jönnek enyhülést és nyugalmat keresni.

De viszont undok, piszkos, kiállhatatlan fészkeké válik akkor, hogy ha az előljárók között nincs meg az egymás iránti tisztelet, szeretet.

Ha a nép között nincs meg az összetartás, együttérzés, — a tisztelet és szeretet a nép vezetői és tanítói iránt.

Hol ez meg van, az a község boldog, megelégedett, a jólét napról-napra nagyobbodik a lakók között.

Hol az ellenkezőjét tapasztaljuk, a nép elfajul, az egymás iránt táplált harag és gyűlölet

humor egyszerre lobot vetett benne, és őt rettenetes istenkáromlásra készítette; annyira biztos volt a győzelmében, hogy merő tréfából — ördögkarmokat festett az Istenember bal lábára.

— Elvesztetted a fogadást! dörögte az angyal, mielőtt még a Sátán esetje az utolsó karommal elkészülhetett volna. A mester képe nem ilyen volt.

A Sátán elszisszentette magát, ketté törte az esetjét és az állványt már epen föl akarta dönteni képestől, mindenestől, de ekkor fölébredt a festő. Sátánnak is, Angyalnak is el kellett tűnniök; a festő lelkéért kezdett buzakodást talán odafönn fejezték be valahol a csillagűr fölött.

Ugyanekkor betoppant az apát és két szerzetest hozott magával. Azért jöttek, hogy a holnap reggeli tiszteletre készült képet magukkal vigyék. A mester tiszteletteljes üdvözlővén őket, át akarta adni a művét. De im! elszápadt és megrázkódott a rémülettől. A Megváltónak denevér-karmok voltak a bal lábán — hisz ezt ő nem ilyennek festette — avagy talán megörlött volna?

Az apát és a két szerzetes is köve meredve állottak a kép előtt. A mester közel állott az öngyilkossághoz; az egyházi férfiak hitelt adtak a szavának, hogy ez nem az ő műve, mert hiszen ma reggel az apát is látta a befejezéshez közel álló képet, melyen Krisztusnak ember-lábai voltak! Az öreg mester csak nem fog ilyen istenkáromlást véghez vinni!

Az ünnepet azonban holnap reggel fogják megtartani — hát már most mit tegyünk?

Hát egyelőre csak így akasztjuk a képet a főoltár fölé; vélte az apát, a Megváltó lábait pedig virágokkal fogjuk eltakarni. Az ünnepe után majd kiigazítja a mester. Nyilvánvaló dolog, hogy a Sátánnak nem tetszik a kegyes ünnepe, melyet e kép nélkül nem lehet megtartani; így tehát megromtotta a művét. De hát biába incselkedik. Ezt a dolgot azonban a legnagyobb titokban kell tartanunk.

Minden úgy történt, ahogyan tervezve volt és az ünnepe jól sikerült. Mindenek dicsérték a képet — de a mester már nem változtatott rajta semmit. Másnap reggel életlenül találták az ágyában.

— No lám, mégis csak istentelen ember volt, mondá az apát, ennek pedig ördög volt az okozója.

A kép ugymaradt, ahogy volt — hogy azonban mi történt a mester lelkével, azt most nem tudom; talán majd csak a Jozafát völgyében fogjuk megtudni.

Fordította: Quis.

kivétkezeti őket emberi formájukból. A folytonos ellenségeskedésnek vége az, hogy a községben olyan ember, kinek becsületérzése van, ki józanul gondolkodni tud, ki nyugalmas életet kíván, meg nem marad és csupán a gazembereknek fészke lesz.

Most áttérek arra, hogy mi okozza nálunk az egyenetlenkedést!

Kezdjük a nevelésnél! Nálunk a gyermek addig részesül nevelésben, míg a bölcsőben fekszik. Azután, mikor már az életnek kellene őket nevelni, szabadjára hagynak minden egyest.

A szülői házban a gyermek csak ritkán hall jól. Azon embereket, kik tulajdonképpen hivatva vannak legalább némileg is csak embert faragni belőlük, dicsérséni sohasem hallja.

Egy 12—13 éves fickó elvárja már, hogy tanítója köszönjön neki, ha előtte elmegy.

Ha az iskolában egy gyermek meg lesz büntetve, az apja oroszlán dühhel rohan a szent házba elégtételt kérni a tanítótól és meghagyja neki, hogy ne merészelje többé bántani drágalátos magzatját, kinek ő feltétlen ura.

A szülő maga viszi korcsmába 8—9 éves leányát, fiát, hol persze erkölcsösségről szó sincs. Így tehát a gyermekek még zsenge korukban belevezettetnek oly életbe, melynél különbet szülői sem folytattak.

A templomban a felserdült legények nyakonütésekkel adják egymásnak tudtára, hogy megjelentek Isten házában.

Erről leszoktatni őket nem szabad, mert kérem ez — hagyományos — szokás.

Még sokat tudnék felhozni, de azt hiszem, ennyiből tud magának az olvasó képet alkotni az itteni állapotokról.

Nézzük most, mi ennek a rossz nevelésnek kifolyása!

Nemrég a község összeesküdött lelkipásztora ellen. Hogy miért, erre talán feleletet egyikök sem adhatna. Legfeljebb mániából teszik. Mert egy ideig nem volt senkijök kívül veszekedni, harcot folytatni, most, miután a plébános jogos jövedelmét követeli, fellázadtak ellene.

A tanácskozások folynak a bujtogatók lakásain. Felszólítottak a szegény néphez, hogy csatlakozzanak ők is hozzájuk.

De bizony ez nem sikerült nekik, mert a plébános méltányos eljárása által a szegényebb osztályt a maga részére megnyerte.

Most már belátják, hogy semmivel célt nem érnek. Tehát a legutolsóhoz folyamodnak, hogy felekezettéknéliek lesznek!

Ez az utolsó lépésök!

Mert mi az ember vallás, hit nélkül! Mivé aljasul! Mibe fektesse reményeit?!

Ha erre a lépésre igazán vetemednek: „Oh, akkor sirj korod fölött ne nemes kebel! Sirj gyermekeid sorsán, kik szerencsétlen napjainkban születtek! Sirj azon ezrekért, kik között élsz! Sirj keserű cseppeket községed fölött, mert elveszté hitét!”

Kik vannak most hivatva ezen szomorú állapoton segíteni?

Szegény tanítók! Nehéz munka vár reátok! Egy igaz utról eltévedt községet jó utra vezetni.

Talán nem lesz benne köszönet! De ne esügedjünk! Hiszen szeretett hazánkért harcolunk! Kövessünk el: „Mindent a népért, de semmit sem általa!”

R.-M. . . . cs, 1898. évi december hó 12-én.

Kohler Antal.

Ujdonságok.

A trónörökös Szabadkán. Ferenc Ferdinánd öfenege Szabadkán át Bródra utazott. Kedden délelőtt a bródi gyorsvonattal külön termes kocsiában visszautazott s a szabadkai állomáson kiszállt; a vendéglőben megreggelizett és a budapesti gyorsvonattal Bécsbe utazott.

A királyné szobrára. Uj-Verbász község Erzsébet királyné szobrára 100 frtot szavazott meg.

Uj anyakönyvvezetők. A belügyminiszter Szalay Dezsőt a szilbasi, Ranczinger Andrást a kovil-szt.-iváni, Kuszli Gyulát az ó-palánkai és Vesseli Vilmost az új-futtaki anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetők-ké nevezte ki.

A hód-sági új fősolgabíró Rác-Militicsen. Rác-Militicsenről írják: Szemző Károly fősolgabíró folyó hó 12-én és 13-án tette meg bemutatkozó látogatásait Rác-Militicsen. Meglátogatta ugyanis Rác-Militicsen intelligenciáját és egyházi érdemesebb földmivest is. Az új fősolgabíró egyéniségéhez és állásához méltó modorával a legjobb benyomást tette az emberre, mely körülmény arra enged következtetni, hogy a hód-sági járás solgabírosága szerencsés kezekben van letéve.

Szegény gyermekek felruházása. A zombori magyar jótékony nőegylet e hó 18-án, vasárnap délután 3 órakor a m. kir. állami főgimnázium tornacsarnokában a szegény iskolás gyermekek felruházását eszközölni fogja, melyre a tisztelt közönséget ezennel meghívom. Zomborban, 1898. december 15. Esztergamy Borbála, elnök.

Választás. Cservenka községben Judt Károly írkokká választott meg.

Gyászír. A múlt számunkban biradással voltunk arról, hogy Drescher Ede zombori kir. közjegyző sógora, szentiváni Ivánovits Sándor Bukarestben meghalt és hogy lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat a helybeli görög keleti szerb nagytemplomban e hó 18-án fog az Urnak bemutatni. Mint most biztos forrásból értesülünk, a gyászmise nem vasárnap, hanem szombat, e hó 17-én délelőtt fél 12 órakor lesz.

A helybeli szerb csitaonica 1899. évre megejtett tisztújításán a megválasztott tisztikar a következőképp alakult meg: elnök: dr. Krónits István; igazgató: Georgievits Koszta; választmányi tagok: dr. Vuits Jaous, dr. Drakulits Pál, Gergurov Jakab, dr. Konyovits David, Gyurisits György, dr. Lallossevits János; pénztárnok: Gergurov Dániel; ellenőr: Karakásevits Milivoj; ügyész: dr. Bikár Nenád; jegyző: dr. Bugarszky Koszta. A tisztújító közgyűlés Trischler Ferenc polgármester belépését viharos lelkesedéssel fogadta.

Tisztújítás Zentán. Zenta rendezett tanácsu városban folyó hó 19-én van az általános tisztújítás. A tisztújításon Karácson Gyula, vármegyei alispán elnököl, a ki e célból ma Zentára utazik.

Gyermek-szinielőadás. Moholról írják: A moholi izr. iskola folyó hó 11-én az iskola könyvtára javára táncmulatsággal és szavalatokkal egybekötött jótékonycélu gyermek szinielőadást rendezett. — Színe kerültek: A pacsirta. Irta Pósa Lajos. Szavalták: Deveseri Mihály és Horváth Andor. — Búcsú Sárkától. Irta Pósa Lajos. Szavalták: Heuduska Simon és Basch Albert. — A százesztendő láda. Vigjáték egy felvonásban. Személyek: Ernő, Dezső, testvérek — Volf Zsigmond, Kálmán Gábor. Borbála gazdasszony — Reisz Ilka. Janika, Zsuzsika, unokái — Feuer Imre, Mikosevics Mariska. — A furfangos csizmadia. Irta Pósa Lajos. Szavalták: Schlesinger Samu és Ambrus Béla. — A báliruha. Vigjáték egy felvonásban. Személyek: A mama — Blau Teréz. Cilike, Mariska, leányai — Bloch Ella, Horváth Margit. A dada — Stark Ida. Zsuzsanna asszony — Polacsek Emma. — Hazám. Irta Erdélyi Zoltán. Szavalták: Pillisch Sándor. — A fiatal műkedvelők a zsufozásig telt terem közönségét kintünően mulattatták. A hálás közönség pedig minden egyes darabot viharos tapsal és éljenzéssel honorált. Az utolsó pont után a közönség az est bösét, a rendezőt, Stark Armin tanítót birta ki a színpadra, ki lelkes ovációban részestült. A rendező egy rövid, de ötletes beszédben a közönségnek hálás köszönetet mondott a kulturális eszme nagymérvű támogatásáért, mert a bevétel fényes eredménye a könyvtárnak szép számú szaporulatát fogja eredményezni. A tiszta jövedelem 45 frt. Nem kevesebb érdem illeti Stark Arminné urnót, ki a szerepek betanításában oly odaadóan fáradozott. A nagyszámu közönség között ott láttuk: Asszonyok: özv. Perczelné (Budapest), Mikosevits Antalné, Gyarmati Béláné, Bloch Samu, Horváth Emilné, dr. Feuer Lipótné, Mannheim Simonné, Mannheim Ignácné, Volf Sándorné, Volf Mórné, Feuer Józsefné, Beck Mihályné, ifj. Gojtán Davidné (Ada), Pollák Gyuláné, Mencez Simonné, Polacsek Mórné, Basch Emánuelné, König Mórné, Morotvanszki Dusáné, Reisz Józsefné, özv. Heuduska Sándorné, Berecz Lajosné, Vollenheimer Dávidné, Heuduska Sámuelné, Fischer Rudolfné, özv. Deak Lajosné, Mihályi Jenőné. Leányok: Basch Janka, Beck Janka, Polacsek Berta, Polacsek Etelka, Polacsek Cilka (Zsabya), Schlesinger Fáni, Schlesinger Janka, Pillisch Hermína (B.-Földvár), Hirschel Rózsika (B.-Földvár), Mencez Sarolta (B.-Petrovoszellő), Fischer Janka (B.-Petrovoszellő), Spiró Szerén (B.-Petrovoszellő), Spiró Jolán (B.-Petrovoszellő), Naszlatits Branka, Morotvanszki Deszánka. — Felülizettek: Ofner Lipót 4 frt 40 kr, Ofner Ignác 2 frt 40 kr, Mikosevits Antal 1 frt, Kovacsics Acó 1 frt, Volf Adolf (Szeged) 1 frt, özv. Stern Adolfné (Zenta) 1 frt, Munczrer (Budapest) 1 frt, Bloch Samu 80 kr, Singer N. (Bécs) 60 kr, Seubner N. (Budapest) 60 kr, Schwarcz Manó (Arad-Szt-Márton) 60 kr, Steiner N. (Bécs) 60 kr, Natity Bogdán 80 kr, Lázár Lajos 60 kr, Gyarmati Béla 50 kr, Volf Sándor 40 kr, Gojtán Lipót (Ada) 40 kr, Gojtán Dávid (Ada) 30 kr, dr. Feuer Lipót 30 kr, Morotvanszki Dusán 30 kr, Mannheim Simon 30 kr, Heiszler Dénes 30 kr, Schwarcz Ignác 30 kr, Volf Samu 30 kr, Feuer József 30 kr, Reiner Izó 20 kr, Peczarszki Jován 20 kr, Ludaity Szávó 20 kr, Tóth Andor 15 kr, Lövi Izrael 19 kr, Mihályi Jenő 10 kr, Reisz József 10 kr, Kronstein Adolf 10 kr.

Vendéglősök figyelmébe. Ujlag figyelmeztetjük vendéglősünket, hogy a kereskedelmi miniszteriumnak 31482/1897. számú rendelete szerint csak oly üvegek és poharak használhatók az ital kimérésénél, melyek a koronával vannak ellátva, és pedig olyképp, hogy az ür a bitelesítési jegy és az edény torkolata között csak legfeljebb 0 07 L. tartalmazhat. Ezen rendelet határozmányai alá nem esnek a bedugaszolt és lepecsételt, vagy mas módon elzárt és finom borokkal megtelt üvegek és azokhoz adott poharak. Ezen rendelet 1899. évi január 1-ével lép életbe és ezen időtől fogva poharak és üvegek használatára, melyek más bitelesítési jegyekkel vannak ellátva, tilos. Ellene vétők az 1879. évi XL. t. c. 135. §. értelmében szigorúan megbüntetnek és ennélfogva ajánlató, hogy a vendéglősök a kellő intézkedést tegyék, hogy a törvényes bitelesítési jegyekkel ellátott poharakat és üvegeket beszerezze. — Ez alkalomból ajánljuk a t. vendéglősök figyelmébe lapunk hirdetési rovatában levő Scherer Ferenc hirdetését.

Eljegyzés. Ritter Károly, cs. és kir. főhadnagy a 23 gyalogezred zombori zászlóaljánál, eljegyezte Csávosi Irénke kisasszonyt, Csávosi Sándor takarékpénztári főkönyvelő leányt.

Nemesszivü adomány. Cservenkáról írják: Nemes gondolkodásának s jószívűségének fényes jelét adta Heip Dániel, helybeli földbirtokos és gazdasági gépműhely-tulajdonos, ki e hó 10-én felkérte az ág. ev. tanítói kart hat szegénysorsu gyermek kijelölésére, kiket karácsonyra teljesen új ruházzal kíván ellátni. E szép tett maga-magát dicséri s szívből kívánjuk, hogy Heip urnak minél több követője akadjon.

Tűz Apatinban. Apatinban folyó hó 12-én délelőtti 1/2, 11 órakor Ackermann Antal fürdő-utcai nádfelüli házban tűz ütött ki. A ház mellékpütleivel sok gabona és takarmány teljesen leégett. Mentésről szó sem lehetett a szél miatt s csak a tűzoltók önfeláldozásának köszönhető, hogy a burtorz s ágynemű nem égett össze. Bennégett 2 ló, 2 tehén, 2 kövér hizó s az összes baromfi. A ház és a jószág biztosítva volt.

Bál — a Pokolban. Azaz, hogy nem épen a Pokolban, hanem csak a „Pokolhoz“ címzett vendéglő emeleti termében bál lesz e hó 26-án, vagyis karácsony másnapján, melyet a mi derék iparos és kereskedő ifjaink rendeznek, kik olvasóink előtt „Pokol lovagjai“ címen már ismeretesek. Belépti díj csekély egy korona lesz, melyért egész éjjel jól lehet mulatni. Rajta hát, a ki nem akar a Pokolba jutni — az menjen fel a „Pokolba.“

Eljegyzés. Paupert Rezső prigl.-szent-iváni kereskedő eljegyezte Zakovszky Tekla kisasszony O-Futakon.

Megunta az életét. Ismét egy viruló virág, egy tde bimbó dobta el magát az életet. Alig hogy 17 tavaszt élt, máris megunta a földi édent és keresett magának egy szebb hazát, a hol nem fáj semmi, nem gyötör semmi. Oda kívánczolt, a hol már sok családott szerelem leli az édes, csendes nyugalmat. Folyó hó 12-én, hétfőn reggel Parcsitts Paulina, míg az édes anyja a templomban volt, felhasználta a magányt és felakasztotta magát; ugy 7 óra tájban, a midőn az édes anyja a templomból hazajött, rémséges kép tárult a szeméi elé: az asztalon a kikészített fehér ruha, koszorú, levél és mellettük egy égő gyertya szomoruan pislogott, mintha pislogó lángjával azt akarta volna kifejezni: gyászruhát öltsd magadra, te boldogtalan anya. Az anya rosszat sejtve, gyermekét mindenfelé kezdte keresni, de sehol sem lelte, míg végre a padlásra felment, a hol leányát egy gerendán függve találta. Képzeltető a szerencsétlen nő megdöbbenése, a ki a nagy fájdalomtól és az ijedségtől nyomban elájult; magához térvén, a közeli szomszédságba ment segítségért; rövid időre a segítségül hívott szomszéd meg is érkezett, a ki a szerencsétlen leányt levette a gerendáról, de már a teste egészen merev volt és a bánatba ejtett anya gyermekének életét többé vissza nem lehetett adni. Kedden helyezték örök nyugalomra, oda, a hová annyira kívánczolt és a hol most már nem fáj semmi, nem bánat semmi. A fiatal leányt a szerencsétlen szerelem kergette a halálba.

Tűz. Osztheimer Miksa csávolyi lakos nádfedelű háza folyó hó 9-én éjjel ismeretlen módon kigyulladt. A kár csak 20 frt, mert a tűzet a járőr rögtön lokalizálta. Biztosítva volt a tető 600 frtra. A tűz oka iránt a nyomozás folyamatban van.

A boszu. Horváth József madarasi lakos Vinkó János odaváló lakost f. hó 9-én éjjel a község határában botjával noszoból úgy megverte, hogy legalább két hétig kell nyomnia az ágyát. Beismerésben levő tettest feljelentették.

Karácsonyi kiállítás. A Gólyához címzett árnház folyó hó 18-án (vasárnap) este 5—8 óráig játékszer kiállítást rendez, melyre felhívjuk a t. olvasóközönség figyelmét.

Művészet és irodalom.

A zsidókérdés Magyarországon. Ezen cím alatt olyan munka látott napvilágot, mely Magyarország jelenlegi viszonyait őszintén, az igazságok megfélemlen, mondja el. Aki ezt kezébe veszi, elolvasás nélkül nem teszi le. Ismerjük el, hogy hazánk viszonyai épen nem kedvezők, mert a magyar állam ősi és keresztény jellegéből nagról-napra veszt. Ennek felpanaszolásától nem zárkozhatunk el. Legyünk őszinték! Az új munka, melyet sokan irtak, ezt tartotta szem előtt. A magyar hazának és a keresztény-ügynek lelkes nap-számósa nem követték az ámitás és tagadás reuszerét, hanem leplezetlenül előadják a szomorú valót. Ha őseinket követni akarjuk hitükben, erényeikben és erkölceikben, lehetetlen, hogy fel ne ismerjük ennek a műnek igaz és őszinte célját. A keresztény Magyarország hitvallását és minden keresztény polgárának kötelességét, feladatát irták le benne. Nem nagyszabású művel léptünk a nagy közönség elé, de nem akartunk tovább terjeszkedni, hogy mindenki megszerzhesse. A folytatás azonban nem fog elmaradni. Ezt az első füzetet, melyet e szóval inditunk utnak: Ha Isten veletünk, ki ellenünk! nemsokára a második fogja követni. „A zsidó kérdés Magyarországon“ megrendelhető a Szent-Gellért nyomdában, Budapest, Prater utca 44. Ára 30 kr, vidékre 35 kr.

Zeneszerek és zenekedvelők figyelmébe. Különös figyelmébe ajánlhatjuk a zeneszereknek és zenekedvelőknek, a Budapesti Ság József kitűnő szerkesztésében megjelenő „Zenelap“ című zenei szaklapot arra való előfizetés céljából. Nevezett lap a zene összes ágai köréből és különösen a komoly irányú zene kultiválásáról közöl gondosan megírt cikkeket és szakcikkeket fejtegetéseket. Címlelapján minden számban egy egy kiválóbb zenei sikertült arcképet rövid életrajzával hozza, miáltal a közönségnek is alkalom nyújtatik hazánk híresebb zenezeivel megismerkedhetni. Ujdonságok, külföldi hírek, dal- és zeneegyesületek ügyek, hangversenyek, de különösen kritikai szemle és zeneirodalom című rovatok, melyekben rövidebb bírálatokat közöl a megjelent új zeneművekről oly életrevaló és gyakorlati értékű zenei szempontból, hogy alig ajánlhatjuk eléggé. Tárcaí is igen érdekesek és vonzóak. Németnyelvű mellékleteivel a külfölddel is megakarja ismertetni hazai zenei életünket. Évenként 5—6 zenemű mellékletet is ad, melyek igazán kincs számba mennek. A „Zenelap“ július és augusztus hó kivételével havonként háromszor jelenik meg és pedig minden hónap 5. 15. és 25-éjén. Szerkesztősége Budapest VIII. Aggteleki-u. 4. sz., kiadóhivatala Budapest VIII. Prater u. 44. sz. alatt van. Előfizetési ára egy évre 4 frt.

A „Vasárnapi Ujság“ december 11-iki száma 29 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Hirsch Lipót“ (arcképpel). — Költemények: Endrődi Sándortól és Zempléni Árpádtól. — Regénytár: „Kadocsa Akos.“ Regény. Irta Vértési Arnold (Neogrady Antal rajzaival). — „Enriquez.“ Kaliforniai elbeszélés. Irta Bret Harte (képpel). — „Az Oceánon.“ Irta Virter Ferenc. (Az amerikai-spanyol háboruban amerikai tengerész-tisztként résztvevő magyar író naplójából.) (Képpel eredeti pillanatfölvételek után). — „Petőfi ezredének jubileuma.“ (Uj, részletes adatok Petőfi katonaságáról.) Farkas Emődtől. — „Tizenkét óra alatt a világ körül.“ — „Kisérletek a vasutakkal.“ — „Magyar művészek kiállítása a Múcsarnokban“ (képpel Ferraris, Mihalik, Pataky, Spányi, Spányik, Stetka, Szlányi, Vastagh

festményei után s arcképpel.) — „Ferenc Ferdinánd főherceg vadászata“ (képpel a főherceg torontali vadászatról Oroszy L. fényképei után). — „Schnierer Adár“ (arcképpel). — „Szobonya Mihály“ (arcképpel). — „Dalnoki Béni jubileuma az operaházban“ (képpel). — A „B.A.L.E.K.“ c. új operett előadása Magyar színházban (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetlek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Színház.

Örült-e vagy szent?

December 12.

Echegaraynak, a spanyolok ma élő legnagyobb színműírójának legújabb darabját láttuk ma színen. A kik Echegaraynak szinte érthetetlen erkölcsi motívumokra épített műveit ismerik, — még azokat is bámulatra ragdhatja az a bámulatos találmányosság, melylyel Echegaray az eddig minden irodalomban ismeretlen eszméket iparkodik elfogadhatóvá tenni.

Ez a mai darab is oly érthetetlen, mint a többi darabjai s azokat csak szívremegtető borzalmasságaiban mulja felül. Akárhogy keressük szívünkben vagy agyunkban egy parányi atomot, mely megnyugvással fogadná be ezt a merész kompozíciót, nem találunk; — s így a darab érdemebe be nem avatkozván, egyedül a szereplők működésével foglalkozunk.

Ma olyan előadást produkált a színtársulat, amelyet tőle eddig még nem láttunk. Ugy a szereposztás, mint a rendezés teljesen megfelel minden igényeknek, — a szereplők pedig kivétel nélkül remekeltek.

Hevesi Gábor ma mutatta ki igazán nagy tehetségét s jeleneteit a legnagyobb precizitással vezette. Ilyen jó jellemfestést a vidéki színpadokon aligha láthatunk mástól. Különösen remek volt az első felvonás belső levéljelenete és az utolsó felvonás egészen.

Tölvögyiről mit írjunk? A mit eddig is mindig! Ez a nagy művész az oly szerepekben, melyek az ő egyéniségének és bámulatos alakító tehetségének megfelelőek, — igazán utólréhetetlen. — Az első felvonásban, ugy a második felvonásban igazán remekelt. Szerepe — Isten tudja — nem látszik rokonszenvesnek, különösen az első felvonásban, — de midőn látja a romlást, melyet féktelen anyai szeretetével fíra és családjára hoz, és nagy tévedését teljes akarattal és igazán heroikus lelki nagysággal javítgatja, akkor vele együtt érzünk. És épen ebben az átmenetben remekel Tölvögyi legjobban. Hevesivel együtt mindkét felvonásban többször kitapsolták. — Batosiné, Nemet és Feher Laura szintén jól megállták helyüket.

Végül megemlítjük Nógrádinét, ki Ines szerepét igen szépen játszotta el. Különösen az I. felvonásban és a III. felvonás végjelenetében kitűnő volt.

Simon Jenő szintén kielégített s csak annyiban hibáztatjuk, hogy szeme fehérré nagyon mutogatta, — valószínűleg nagyon érdeklik a felső páholyok, mert még nem láttuk azt, hogy valaha oda nézett volna, a hova beszél. Vagy talán az égből szedi inspirációt?

I. S.

A kis alamuszi.

December 13.

Bokornak ezt a mulattató szövegű és ügyes zenéjű operettjét adták ma este. Pálffy Ninát (De Renar vicomte) az első felvonás végén a lámpák elé szólították, a második felvonásban előadót két énekszámát megújrazták. Galyasi (Sarah), Deák (Tom), Karácsonyi (Mary) sok tapsot kaptak. A közönség pedig mindvégig élvezett és mulatott. Ez a kritikája a mai esti előadásnak, mely talán egyike volt a legjobb operette előadásoknak. Pálffy Ninát említettük külön első sorban. Az este igen jól volt disponálva, szép hangja tisztán és tőden csegett, játéka elragadó és temperamentumos volt. A második felvonásban előforduló indulószzerű dallamot „a kis alamuszi“ — az operette legnépszerűbb dallamát — elragadó temperamentummal énekelte, a később előforduló kettősben pedig szintén nagy élvezetet szerzett a közönségnek. Mellette Galyasi érdemel dicséretet, diszkret, kedves játékáért és énekéért. Galyasi filigrán, de jól iskolázott hangjával, minden énekszámát precízen adja elő, diszkret fellépésével és megjelenésének kedvességével a közönséget mindig meghódítja. A második felvonásban előforduló duett sikerében az érdem fele része az övé. Mellettük Karácsonyi Marikát is ki kell emelnünk, ki ez alkalommal is beváltotta a hozzáfűzött reményeket. A második felvonásban szépen énekelte egy számot, a miert ki is tapsolták. Az ügyefogyott Tom szerepében Deák mutatta be tehetségének sokoldalúságát, általános dertlenségben tartva a közönséget. Igen jól játszott Nemet János az amerikai tiltványos szerepében. Elismerésre méltóan játszottak B. Szabó József, Környei és Simon, kiknek fellépésében és külsejében megvolt nagyvilági férfiak salon eleganciája. A zenskar jól működött és a nyitány meglehetősen nehézségeivel derekasan birkózott meg.

B. K.

Sabinnók elrablása.

December 14.

Ma Schönthan kolossalis bohózatát élveztük végig, küzdve a kacagó görcsök különböző fázisaival. Ilyen jó összhanggal előadott vígjátékot ritkán láthatunk mint a mai.

Reteggi Fridolin szerepe mintha Deáknak lenne írva. Oly kitűnő vígjátéki alakot mint ez, alig láthatni. A színdarab felfedezési jelenete, annak erőszakolt reprodukciója, aztán a nagybácsi rátukmált szerepe, mind olyanok, melyek magokban megírva is kacagásra késztetnek, s ha hozzáképzeljük azt, hogy Deák ma elemében volt és kintőnön maszkírozott arca csak is igazán sikertült arcintónasáival töltötte meg mindezeket, ugy magyarázhatónak tartjuk azt a hőméri kacajt, mely a közönségből elő-előtört.

Hevesi olyan kabinet alakot nyújtott, mely a nemzeti vagy vigszínházban is bátran megállja helyét. Kú-

lönösen jó volt azon jelenete, mikor vejét pumpolni akarja; oly természetesen adta az ilyen alkalmakkor használni szokott udvarló modort, hogy abban semmi mesterkéeltséget sem találhattunk. Azután kacagató volt Szabóval megjászott veszekedési jelenete is.

Polgár Fani ma igen jó komikának bizonyult és Hevesivel lejászott jelenetei igazi szalonjelenetek voltak. Nógrádiné, mint azt tőle már megszoktuk, a kiváncsi naiv menyecske szerepében kitűnő volt.

Dulits Mariska a nála rendes kedvességgel játszott s a papa pártján álló, de mellette szerelmes bakfis szerepet oly természetes fűgességgel és naivitással játszotta, hogy jobban már nem is lehet.

Kedves és jó volt Karácsonyi is a szobaleány elég nagy és jól megírt szerepében.

Nemet Marosánt jelesen alakította s a faragatlan és egyszerű örmény kereskedő szerepét jobb kezébe adni nem is lehetett volna.

Simon Jenő ma gyenge volt, és a mi fő nagyon nagy szüksége volt a sügóra. Egyes szereprezeit jól adta, mint például a kártyavetési jelenetet, — de általában ma többet vártunk volna tőle.

Szabó József újból erős bizonyítékát szolgáltatva annak, hogy jeles vígjátéki erő. Igen elegánsau játszott, s mai játékában oly alakított mutatott be, melyen a legkényesebb kritikus szem sem találhat kivetnivalót.

Sok ily jól beosztott és így megjászott előadást kértünk az igazgatótól, s akkor látni fogja, hogy a zombori közönség nem halátlan.

I. S.

Jövő heti műsor. Szombaton: Nebántsvirág esetleg Libapásztor; vasárnap: Sárka csikó; hétfőn: Halókocsik ellenőre; kedden: Libapásztor esetleg Nebántsvirág; szerdán: Tosca; csütörtökön: Faluroszsa; pénteken: bérletben, Sultán; szombaton nincs előadás.

Egy katona-börtön.

— Az aradi k. u. k. Straßhaus-ból. —

Kettő tette aktuálisá az aradi vár sáncái között levő katonai fegyházat: két szabadulás. Az egyik annak a tizenhárom fegyencnek kiszabadulása, akik a császárijubileum alkalmából kegyelmet kaptak. A másik szabadulás Braun Miksa, a rablás miatt elítelt önkéntes szökése.

Nem lesz érdektelen, ha egyet mást megírunk arról a tanjáról, a honnét most az a tizenhárom rab és Braun Miksa kiszabadultak. Különben is érdekes világ ez. A katonai fegyházak élete egész másminő, mint a polgári foglyok és fegyencok otthonában. A rabok is, az örök is, a szenvedések is sokkal érdekesebbek a k. u. k. Straßhaus-ban, mint a m. kir. állami fegyintézetekben.

(A nevezetesebb fegyencnek.)

Rendes körülmények között álag százhusz fegyenc szokott lenni az aradi vár katonai fegyházában; könnyűebb és nehezebb rabok. Most is körülbelül ugyanannyi van.

... Van a százhusz között egynéhány érdekes alak, egy-két szabadsághős, egy-két regénylős.

A legérdekesebb valamennyi között egy Gázics nevű, magas, szikár, hatalmas erejű rab. Az okkupáció idején a bosnyák felkelők egyik vezére volt; rettegett, kegyetlen ember és fanatikus gyűlöléje a svábáknak — amint akkor Boszniában a magyar bakákat neveztek. Több súlyos büntetért életfogytiglan tartó fegyházra ítélték. Az okkupáció után több társával került az aradi várba. A társainak nagy része több év előtt kegyelmet kapott, de Gázics, akit többször szökés is terhel, nem szabadult ki.

Az arca típusa a bosnyák fajnak. Merészen hajlott orra, fekete haja van, a bőre már egészen ráfészelt a pofacsontjaira, olyan sovány. Séta alatt, a cellában mindenütt veszekszik az örökkel és a rabtársaival az egykori bosnyák fölkelő vezér. A szeméi vadul villognak és rácul szidja mindenkinek az istenét.

— Bogati tvog. . . .

Egy időben valami Mócz nevű rabtársával veszekedett; egyszer ugy főbe vágta, hogy elájult. Az őrt álló katonának is nekirobant; a puskájához nyult, amire a katona e vesző veszélyben fölhuzta a fegyver ravaszát. Ha Gázics hirtelen meg nem gondolja magát, lelővik.

(A bratkovcezi huszárok.)

Az aradi várfegyházban van négy a híres bratkovcezi huszárok közül, Diószeghy őrmester kegyetlenkedéseinek négy szegény áldozata. Mind a négy tiszta magyar fiu. Amikor az aradi várba hozták, sirva panaszkodtak a körül álló bakáknak. Elmondták az őrmestertük vérlázító kegyetlenkedését, aki a kardlével vágott rájuk, hogy a helyén kiserkedt a vér. . . .

Azt beszélték, hogy a császárijubileumra ők is kegyelmet kapnak. Nem kapták meg. Pedig de megérdemelnék. . . .

(Énekkar a fegyházban.)

A katonarab sohasem az a megőrült lelki, apatikus, elfásult ember, mint aminővé a polgári börtönök teszik a legtöbb belékerült foglyot. A katonarab a fegyházban is megőríz valamit a kedvéből: énekel, muzsikál, elbeszélget — ugyanazon a jóízű eráris nyelven, amely a katonahistóriákat oly kedvessé teszi.

Az aradi Straßhausban egész szervezett énekkara van a fegyencnek. A legnagyobb cellában szokott az énekkar énekelni. A karmestertük szintén fegyenc, de kitűnő zeneértő. A fegyencokisták is oly precíztl, szépen énekelnek, hogy azt a színházi kórus bizony-bizony mintának vehetné. Van egy imaszzerű nótájuk, amelyet állandóan énekelni szoktak, van ezután több német és magyar szövegű kis nótájuk, amelyek melódiai oly szomoruan csapódnak ki a fegyház rostélyain. . . .

Aki szabadkorában valamínő zenehez értett, az magával viheti a hangszerét a fegyházba. Az esti órákban egy darabig szabadon játszhatik rajta. A fegyencnek ez a szórakozása meg van engedve. Bizony ebben az utolsó dologban nagyobb humanizmus van, mint sok egyéb börtön-szabályban.

(Fegyenc-lakola.)

Naponta délután négy órától batig iskolájuk van a fegyencnek. Rendszerint valamelyik intelligens, jó magaviseletű rab a tanító-mestertük, aki egy ügyeletos

tizedes jelenlétében tart előadást. A rabok irni, olvasni tanulnak, a számolásból pedig a négy alapműveletet. Van aki, mikor kiszabadul, ezeknek is hasznát látja. A fegyencek vallásos érzésére is tekintettel vannak. Minden felekezettelieknek megvan a maguk lelki vigasztalójuk.

Lávelezés.

Cservenka, 1898. dec. 13.

Tekintetes szerkesztőség!

Bácsországi! halljad, csodáld és bámuld Cservenkát! E szép község ugyanis a haladás létráján hirtelen három fokkal szándékozik felfelé haladni s immár iparkodik elérni azon fokot, melyen a XIX. század végén büszkén emelheti fel fejét s alig rövidke 2 év múlva bátran kopogtathat a XX. század küszöbén, állva ennek ajtaján, méltán számíthat bebocsáttatásra s az öt megillető helyet önérettel foglalhatja el.

Avagy tagadhatja-e valaki dicső Bácsországnak érdemes fiait közül, hogy a korral halad oly község, mely közönségesen artézi kutat furat?

Biz' ez Cservenkan ugyszólván már befejezett tény s a kufuró mester számítása szerint legközelebb jövő tavaszra majd csak ugy duzzadunk az egészségtől; a kutra járó cselédeleányok mind piros, pozsgás arcuk leendenek, a „mélyeség“ italtól, ugy annyira, hogy megcsobog a kut közelében lakó cselédszerződöt gazdákkal azon, ma még mesébe illő dolog, hogy fele béren, vagy még ezen alul lesznek kénytelenek cselédet fogadni. Eltekintve ettől, hogy elvitázhatatlan előnyök bárnak az artézi kut furatásából polgáraink nagy részére, de különösen akkor, ha, mint hirlik, ennek sikerülte után a község két végén t. i. a két gőzmalom előtt is fognak furatni.

No de nézzük, mi az a második tényező, melylyel községünk e századot oly feltűnően jellemző haladás terére lépett. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy nemcsak nekünk is fityűl a vasút (de nem valamit!) Valahára igen komolyan foglalkoznak falunk bölcsei azon gondolattal, hogy ezáltal el ne szalassunk a kínáló alkalmat, ragadjuk meg tistökénél s tartunk erősen, ha mindjárt „némi“ anyagi áldozat árán is. Képzeld el, t. polgártárs, mily élvezet lesz, a Tiszától — Zomboron át — a Dunáig vasuton menve, megvetéssel nézzük le a végtelenül rossz országutunkat s nem nyujtunk neki alkalmat, hogy haragját éreztethesse velünk s azért, hogy lovaink s kocsiaink himlőhelyes hátán mennek, bennünket becsületesen összerázzon s görcsöskel traktálhasson!

T. községi képviselőink! f. hó 21-én fog tárgyalatni a concessiuárius urak hozzájárulási kérelme, tegyék magukévá, ne hogy e tisztelt urak a kijelölt vasutvonalból valahogy kipotyantassanak bennünket.

A harmadik, a mi bámulata ejt bennünket, nem kevésbé méltó helyet foglal el Cservenka községének történetében. Párját ritkító községként fog állani Cservenka, ha sok privát lakás, sőt utcái is villamos világtással fognak ellátni.

No kérem t. háziurak! talán csak érdemes lesz, hogy a gyönyörű világítás létrehozásán fáradozó vállalkozókat, Diener György és társa gőzmalomtulajdonosokat támogassuk! Mily élvezet lesz, ha a hivatalos órák után akár honn, akár olvasóegyleteink termeiben napali világítás mellett olvassuk Bánffy demissiójáról szóló híreket s azon tündönlünk, vajjon nem volna-e jó a legközelebbi választás alkalmával az „alkotmányhú szabad-élvű“ párt zászlója alá sorakozni!

Im ezek azon tényezők, melyek részint a megvalósulás felé haladnak, részint a téli tanácskozássok tárgyat képezik s a melyek hivatják községünk jólétét, egészségügyi s közgazdasági viszonyait emelni s mindezek létrejötténél véltetve fáradozzék Cservenka minden polgára. A sikerhez annak idején szívből gratulálunk.

..... r ..... ly.

APATINTÓL ORSOVÁIG.

(Folytatás.)

Felvirrad augusztus 24-ike. Hideg, süvöltő szél rohan végig a parton, közbe nagyokat fittyentgetve, épen mintha azon lahotázná, hogy ez egyszer kedve szerint teleszórhajja szemünket kavargó homokkal. A szűrtülög ég színe komor, a Duna vihartól s nyugtalan; habra hab tolu, a tarajos hullámok búgva tolongnak a part felé s az árjával nem bíró folyam szinte zúgva humpolyog sziklás, szűk medrében. Sötét tekintettel, szinte búval nézünk a féktelen elemre, mely ugy látszik nem akar tovább bocsátani. Borzalmasan szép látvány a Duna, ha teljes haragjában van; de még ezerszer borzadalmasabb az érzés, mely támad az emberben, ha fenséges háborgásában hátára merészkedik. Nekünk pedig tovább kell mennünk; nem várhatunk a napokig tartó bőszerű vihar lecsillapulására. Aztán meg csak néhány mértföldnyi távolság ilyen nagy ur a Duna, aztán ismét jó darabig a csendes, nyugodt folyó. Ez a hegység alakulásából magyarázható, mely szűk völgygyé alakítja a medret, hol még teljes szélcsendben is hatalmas légáramlat érezhető. És ha ehhez a fenn említett szél is — mely oly erejű, hogy a követ rakott ökrös szekeret is ledönti a töltésről — hozzájárul, akkor annyira tombol, tájézkzik a folyó, hogy a hajójárat is szűnnetel.

De mi nem értünk rá fontolgatni, mire fogunk menni egy törekeny csolnakkal, emberi izmokkal a folyam ellen; nem hallgatunk a tomboló zajra, mit a rohanó hullám a félelmes sziklapart körül támaszt; nem értünk rá előre borzodni a fehér tájékat turó víztömegetől, hullámoktól, miket a megszorult folyam hány az örvény körül. Lecsusztatjuk a csolnakot egy laposabb részen, honnan nem nehéz betaszítani, mert időközönként fel-felrohan a hullám érte, mintha nem győzné elvárni. Szótlanul rendeztük el a málhát az erősen ringó járműben, melynek lobogóan árbócfáját meg-megrázza s ríszálja a szél és zengeti mint a hárfát. Néhány perc múlva merő tájékt közt rohan tova a szépbajlásu csolnak. Büszkén hasítja ketté a zúg, csattogó, vad hullámokat. A roham mindinkább féktelenebbé válik. Az egymásfelé torló hullám oldalára bukattja a könnyű járművet, mely gyorsan megtelik. Hiába dobálja egyikünk szakadatlanul ki a vizet, nem akar ez fogyni, a foly-

tonosan ácsapó hullámok kétszeresen kipótólják. Ha hajszálnyi pontossággal nem sikerül a meg-megülő víztömböket a jármű orrával széjjel szelni, az oldalt kapja s ugy megpörgeti, mint a gyermek a forgattyút. Hogy e műveletet végrehajthassuk, mindinkább távolodunk a parttól. Pedig ott a közepén még jobban tájézkzik; ölnyi hullámok gördülnek egymásra rémitő barrogással. A folyam olyan hullámokat hány, hogy el-meg eltűntünk a hullámvölgyben s a másik pillanatban meg ismét fenn libegünk a szilaj habgerinc tetején, ingatva, hányatva a megtömlött elem által, mely habzik alattunk, mint a forró bugyborékoló víz.

Most szokatlan nagy hullám jő szembe, magasra felnyujtva habzó taraját, mintha szemügyre akarna venni mielőtt eltemet. Kámeredünk a mozgó óriásra, érezzük, látjuk, hogy ez hatalmasabb a többinél. Még csak egy völgy választ el tőle; hirtelen összenézünk s erősebben ragadjuk meg a lapátot. A másik pillanatban rettenő nagy harsogás támad, az óriási hullámhegy fehér tájékat túrva keresztül csap a jármű orrán, arcunkhoz vágva éles kristály tömegét, mely egy percre elvakít. A csolnak süllyedésig megtelik. Sápadt arcunkról csurog a víz. Tisztán látja mindenik, hogy nincs menekvés; vége itt mindennek. Most hirtelen még egy roham... nem érzem magam alatt a deszkát; a víz susterége rohan el fejem felett. Hirtelen lökőm fel magam a habokból. A csolnak ott libeg felborulva egy hullám tetején, körötte a kifordult podgyászszal, mely gyorsan süllyed alá. Kétségbeesett erőfeszítéssel uszom a bőrönd után s még jókor sikerül megragadnom. Társaim is kettőzött erővel dolgoznak; összekapkodjuk az uszó tárgyakat, csupán lábainkkal tartva fel magunkat. Aztán elérjük a csolnakot s iparkodunk az iszonyu tombolás közepett a himbálódzó alkotmányhoz erősíteni a félg megmentett tárgyakat. A bőrönd már ott lóg a gúszkötelen, de a súlyos plaid és felöltő még fogam között van. Most örült módon elkezd forogni a csolnak, óriási habok tolongnak fölénk; el kell bocsátanunk a forgó járművet, hogy oldalával be ne zúzza agyunkat. Pillanatokig eltakarnak a habok s a nedves ruha nagy erővel húz alá. Érzem, hogy el kell bocsátanom a tárgyakat, különben megfulladok. Azokat meg gyorsan ragadjam magával az ár. Társam nagyot nyel a habos vízből s görcsös köhögés fogja el, elsápad s elmarad a csolnaktól, csak halvány arca látszik a fodros víztömegből. Megrémülve rántjuk a csolnakhoz, hol csakhamar magához tér. Aztán mintha hozzá volnánk növe a barna deszkákhoz, nem tágtunk se szélnek, se hullámnak, mely ugy dobál, mint egy szalmaszál.

A part gyorsan váltakozik; sehol emberlakta kunyhó vagy ház. Egy élő lény sem mutatkozik. Az ár meg körülteletlenül ragad tova hideg fűrdőjében, nem bocsátva egyik partra sem. Az órák egymásután mulnak. Egész örökkévalóság! Derméző tagjaink mindinkább erőtlenednek. Kezdem érezni a halál fagyos leheletét s komolyan foglalkozom a „Lét“ eszméjével. Jó uszók vagyunk mindhárom, játszva tennők meg a partig az utat, de — ruha nélkül. Azt meg nem lehet itt hagyni. Mit tennénk ez idegen földön, hol senki sem ismer, mez nélkül. Nem! ez a legutolsó szalmaszál, melybe kapaszkodunk. Mégis oldani kezdem cipóm fűzőjét, mert nincs más mód menekülni...

Egyszerre a jármű észrevehetően gyorsabban kezd rohani a tájékt között. A valódi árba jutottunk, mely a szerb part felé látszik terelni bennünket. A távolság rohamosan csökken. A messzeségben lapos fűzes mutatkozik, odáig tán kivet a folyó. A menüire a hullámos engedi, vizsgálódva nézek szét a parton. Végre egy halmon kis emberkét pillantok meg. Reményem eltelve igetenni kezdünk a zúgó tájékt között. Az ember meg sem mozdul, ugy áll mint a szobor. Végre felszáradul a borzalom merevítő nyomása alól s kezével integetve letut a dombrol. Egész örökkévalóságnak tetszik, mig ismét megjelenik, ezáltal két társától kísérve. Végtelenül boszankodom, hogy téltlenül nézik a rémitő halálutást s hevesebben integetünk. Tagadólág rázzák fejük fölé kulcsoló kezeiket, mintegy jelezve, hogy nagyobb csolnak hiányában nem áll tehetségükben a segélynyújtás. Ezalatt csaknem husz ölnyre megközelítjük a partot, de a rohanó ár mintha érezné, hogy zsákmánya kisiklik gyilkos örvényei közül, még rémitőbb hullámzásba kezd. Végtelen erővel dobálja, forgatja a kicsiny csolnakot s néhány perc alatt leszaggatja a megmentettnek hit tárgyakat. Fájdalommal kell néznünk, mint ragadja el a körülteletlenül ár a legszükségesebb eszközöket s nem szabad csak egyet sem megragadni, hisz így is összes izom-erőnkre van szükségünk, hogy a vad hullámok közepett fentarthatassuk magunkat.

Hirtelen egy a vízben deréig álló fűzfát pillantok meg. Az óriási barsogásban kezem intésével tudatom társaimmal szándékomat s végső erőfeszítéssel uszva igyekszem elérni a fűz ágait. Érzem mint akadályoz előrehaladásomban az átázott nehez ruha, de még inkább az erős boricpó. S ha egy könnyörtetés hullam nem siet segítségemre, bizonynyal csak későn érhetem el a természetes mentőkart. Megragadom az egyik kinyuló ágat és sietve kapok másik kezemmel a társaim által nyujtott hosszú áróc dorong után. A másik pillanatban érzem mint feszül meg legkisebb idegem is s fejemet szét-robbantással fenyegeti a vér heves tiltetése. A csolnak lassan egy irányba jó a fűzzel s ezáltal két ölnyivel közelebb a parthoz. Az ár ujult erővel kapaszkodik a járműbe s a jobboldal görcsösen szorongatott fűzág recsegeve válik el a törzstől. Aztán hatalmas zökkenéssel iramlik tova a pillanatra megállított jármű, magával vonszolva a rudnál fogva engem is. Ebben a pillanatban heves fájdalmat érzek alsó lábszáromon, mely kiálló szirtbe ütközött. Gyorsan megkísértem a talpraállást s bár a gyengeségtől képtelen vagyok megállni, tisztán érzem alattam a szilárd köves talajt. Egy kiáltással fedezem fel társaimnak, kik felig fekvé csüngnek, kapaszkodnak a felborult csolnakba s összetett erővel tartják a vontató póznát. A sebes ár miatt ók sem tudnak megállni a kötesig erő vízben s mig egy-egy hullám at meg ácsap fejünk felett, az ellenállhatlan erőtől üzött csolnak által vonszoltatva, sűrű lökésekkel iparkodunk partra terelni.

Végre teljesen kimerülten felkapaszkodunk a zátonyszerű partra, melynek nedves homokja besüpped lépteink sulya alatt. E közben oda érkezek azok az emberek, kik tanni voltak vergődésünknek. Midőn a víz közepéről pillantottam meg őket, az örömmek egy nemét érzetem, most szívesen venném, ha egyáltalán nem lennének a szigeten. Rut bozontos fejük, apró szürke bozontos sze-

meik, piszkos ruházatuk s az övből előkandikáló konyhakecsék semmiképen sem tudnak bizalmat kelteni bennem. Szerb nyelven szólítjuk meg őket s rögtön észreveszem, hogy ez anyanyelvük. Aztán pár lépést félre vonulok s megkísértem kistűni forgópisztolyomat. A lövés eldördül s a golyó búgva csapódik a homokba.

Könnyebben lélegzem fel s hozzáfogok a száritáshoz. Naplóm csaknem teljesen elázott s apró kavicsokkal feszitem ki egyes lapjait a homokon. Aztán hasonló sors éri az utleveleket, papírpénzt, tárcákat, térképeket. Majd sorra kerülnek a rubaneműek is, melyeket a közeli fűzfák ágaira aggatunk fel. Az a néhány szerb meg kellemetlen kiváncsisággal, gyanus mozdulatokkal forgolódik a szerzetést fekvő tárgyak között. Csak az által sikerül apróságainkat megvédeni közelebbi ismeretségtől, hogy egy csomó tönkrement élelmiszert, nagymenyiségű elázott dobányt ajándékozzunk nekik, melyért viszont néhány éretlen dinnyét bocsátanak rendelkezésünkre. Az erősen fujdogáló szél gyorsan felszárít mindent s néhány óra múlva magunkra ölthetjük ruháinkat.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Birtok eladás.

Csataalján fekvő 143 hold 300 ööl szántóföld egy tagban, volt kincstári nemesi birtok, 1000 öölével; a községben 25 ööl hosszú nagy lakóház 2 hold kerti földdel, felszer, istállók stb.; 40 hold kitünő szőlőnek való immunis szürke homok, Raesma név alatt, **szabad kézből eladó.**

Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal által — a tulajdonos. 4-3

Pályázat tanítói állásra.

A szántovai róm. kath. népiskolánál megüresedett magyar sokak nyelvű tanítói állásra **folyó évi december 31-éig** pályázat hirdettek. Javaldalmazása: a) 400 frt készpénz a község pénztárából előleges negyedévi részletekben; b) 2 szoba és konyhából álló szabadlakás konyhakerttel; c) a másodkántori teendő végzéseért évi 200 frtnyi tiszteltéj utólagos negyedévi részletben az egyházmegyei nagyobb alapról. — Megkivántatik: a magyar és sokak nyelvben, valamint a kántori teendő végzésében való teljes jártasság, mi okmánynyal igazolandó. A megválasztandó tartozik az állást azonnal elfoglalni, mely naptól fogva fizetése is folyóvá fog tétetni. A kellőleg felszerelt kérvények a szántovai róm. kath. iskolaszékre címezve ft. Maison Mihály ker. esperes urhoz Rigyczára küldendők. Szántova, 1898. december 10-én.

Czár András,

plébanos,
iskolaszéki elnök.

3-1

7555 szám.

tkvi 1898.

Árverési hirdetés.

Az apatini kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Balogh Ernő ügyvéd által képviselt zombori takarékpénztár végrehajtónak Asztalos Pál és Asztalos Katalin bogyójevi lakosok végrehajtást szenvedettek ellen 720 frt tőke s járulékaik kielégítése miatti ügyében a bogyójevi 371. sz. betétben irt A. I. 639/1., 1262/4., 1459/1., 1362/4., 1954/4., 2467., 3500/1., 4112., 4113., 4132., 4133., 4147., 4148., 4158/16., 4158/28. hr. sz. ingatlanok s az 501. sz. betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó hat³⁵⁰-ed, s az 502. sz. betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó hat²⁹⁰-ed rész legelő és fajzasi illetőség, összesen 1695 frt kikialtási árban Bogyójeva községbáznál **1899. évi január hó 11-ik napján d. e. 10 órakor** bírósági végrehajtási árverés alá fog bocsátatni s a kikialtási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartozni a kikialtási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kikialtást kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt egy hó, a másodikat két hó, a harmadikat három hó alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együtt a zombori kir. adóhivatal mint letéptárnál lefizetni s a vétel után járó kincstári illetéket viselni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Apatinban, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságánál, 1898. évi október hó 20-án.

Az apatini kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Karácsonyi újdonság a „Gólyá“-nál.

Női kalapok, játékszerek féláron adatnak el.

Egyben felhívjuk a n. é. közönség figyelmét férfi- és női

DIVATCIKKEINKRE,

melyek az évad előhaladtával a legolcsóbb árakon szerezhetők be.

Ajánljuk továbbá gazdag választékból álló

női szövetáruinkat.

Egy teljes öltöny ára 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt és 5 frt.

Cipőraktárunkban

női-, férfi- és gyermekcipők készen és mérték után olcsón és a legújabb divat szerint készítettnek el.

Hirschenhauser és Kovács

árúháza a „Gólyá“-hoz 3-2

ZOMBORBAN.

Ertesítés.

Van szerencsém Zombor város és vidéke m. t. közönségének tudomására adni, hogy helyben Zrinyi-utca Valient József ur házában egy a mai kor igényeinek megfelelő

tudakozó és közvetítő irodát

nyitottam. Kiterjedt nagy ismerettség révén abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy bármily megbízásnak a legrövidebb idő alatt eleget tehetek.

Felvilágosítással és közvetítéssel szolgálok csekély díjazás mellett házakra, földekre, gazdasági berendezésekre, terménycikkekre barminő legyen, butorokra, kocsikra és egyáltalán bármily tárgyra, mely az adást és bevételt képezi, aki lakást bére adni vagy kiadni szándékozik. Ezzel kapcsolatosan házasságok közvetítésével is foglalkozom a legnagyobb diszkréció mellett. Személyes közvetítés külön megegyezés tárgyat képezi.

Amidőn ezen vállalatomat a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlom, biztosítatom egyúttal arról is, hogy iparkodni fogok minden igényeknek pontosan megfelelni.

Kiváló tisztelettel

Rónai I.

U. i. Eladó egy teljesen új vendéglői berendezés és egy gépműhely raktárral együtt.

6010. sz.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Rigycza községben üresedésbe jött irnok-végrehajtói állásra pályázatot nyitok.

Ezen állás havi előleges részletekben fizetendő évi 360 frtnyi fizetéssel van egybekötve.

A magyar nyelven kívül a német nyelv bírása is megkívánatik.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi december hó 25-ig nyújtsák be. Baján, 1898. évi december hó 10 én.

Latinovits Gyula,
főszolgabíró.

903. szám.

bv. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 13535/1897. számú végzése által dr. Legrand Ferenc hódásági ügyvéd által képviselt Vukojev Novák mint kk. Vukojev Lázár és Milica t. és t. gyámja obrováci lakos javára özv. Pánity Vjenkóné szül. Kovacsev Kata mint kk. Pánity Tósa és Milivoj t. és t. gyámja pivnicai lakos ellen 1266 frt 66 kr tőke, ennek 1895. évi szeptember hó 9 ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 56 frt 25 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1037 frtra becsült lovak, ökrök, tehén, kocsik, csöves kukorica, birka, buza stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek az 1898. V. 270/4. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pivnica községhez tartozó leendő eszközzésére 1898. évi december hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a veenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1898. évi november hó 23 án.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

KESZLER DEZSŐ

órás és ékszerész

Zombor, főntca, Falcione Gusztáv-féle ház, a takarékpénztárral szemben.

Dús raktár mindennemű arany, ezüst, tula és nickel zsebórák, arany és ezüst ékszerek, fali és ingaórák, valódi és chinaezüst tárgyak, továbbá optikai árúk

a legjutányosabb árak mellett.

Valódi és chinaezüst tárgyak.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levelejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadottnak és a kiállítási áron szállítottnak.

Községeknek három havi hitel.

Itt megrendelhetők:
Hírlapok
Művek
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvigalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

A „BÁCSKA“ kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

12753. sz.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

O-Kanizsa községben a törvényhatóság 38/98. sz. határozatával rendszeresített végrehajtói állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni szándékozókot, kik ezen havi előleges részletekben fizetendő évi 350 frttal javadalmazott állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerű kérvényüket hozzám folyó évi december hó 20-ig bezárólag nyújtsák be. A később érkezőket figyelembe nem veszem.

Az adóügyben jártas pályázók előnyben részesülnek. Zenta, 1898. december hó 6-án.

Mikosevits,
főszolgabíró.

3-2

Pályázati hirdetmény.

A rác-militicsi róm. kath. népiskolánál lemondás folytán megüresedett német-magyar tannyelvű tanítói állásra 1898. évi december hó 30-ig pályázat birtetetik. A tanítói állás javadalmazása 400 frt havi előleges részletekben, 50 frt lakáspénz, esetleg szabad lakás, 50 frtnyi ötéves korpótlék, mely 250 frtig emelkedhetik. Az ismétlő iskola köteles ellátásáért külön díj nem jár. A szabályszerűen felszerelt kérvények 1898. évi december hó 30-ig a rác-militicsi róm. kath. iskola-székre címezve nt. Garay József esperes-plébános urhoz Bács-Doroszlóra küldendők.

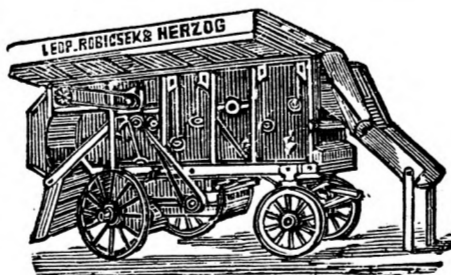
Rác-Militics, 1898. évi december hó 12-én.

3-1 A róm. kath. iskolaszék.

Vas- és fém-esztergálás.

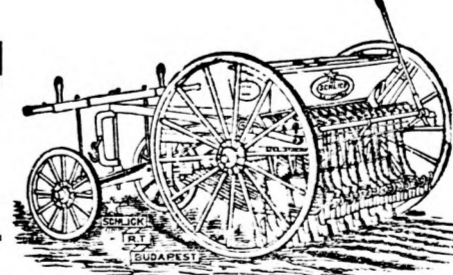
GAZDASÁGI GÉP- és MECHANIKAI MŰHELYE, FEMONTÓDE

VARRÓGÉP-JAVÍTÓ INTÉZETE

CZEISEL JÓZSEF
ZOMBOR,

Zarándok-(Sóház)-u.105.

Varrógép alkatrészek.

Varrógép alkatrészek.

*-6

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

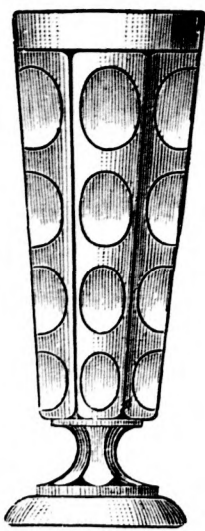
Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

Gépszijjak elsőrendű színbörből.

T. C.
Tulhalmozott árukészlet és az ideai általános gyenge üzletfolyam miatt elhatároztam magamat, hogy az összes árukat minden elfogadható árért eladom.
Használja fel mindenki ezen alkalmat, olcsó bevásárlásokat eszközölni.
Ezennel bátorkodom a tisztelt vendéglős urakat értesíteni, hogy a törvény értelmében újévtől kezdve minden használatban levő **poháron és palackon koronának** kell lenni. Tisztelettel ajánlom raktáromat.

Tisztelettel
SCHERER FERENC,
üveg- és butorkereskedő.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?!

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészütségre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves

ÖNKÉNTESI JOGOT.
A ki már sor alatt állott, elkésett. SZÜLETÉSI ÉV KÖZLENDŐ.

Programot ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT
a katonaiskola igazgatója
DEBRECZENBEN.

Felügyelő: **MAYER ADOLF,**
10-7 es. és kir. őrnagy.

Intézet: Arany János-utca saját ház.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?!

Korona bazár.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tisztelettel becses tudomására hoznunk, hogy

Bazár-üzletünket

a **karácsonyi és újévi ünnepek** alkalmára a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelőleg felújítottuk, miért is üzletünk megtekintésére a n. é. közönséget felkérjük.

Kiváló tisztelettel

Pentz Testvérek.

Korona bazár.

Korona bazár.

Kossuth-utca.

Női és férfi ingek, nyakkendők, esernyők, sétabotok.

Bámulatos olcsó áron akar ön vásárolni?!
Ha igen, úgy menjen

Goldfahn Sándor

a Kossuth-(fő)-utcaiban 30 év óta fennálló üzletbe, a hol

női és uri divatcikkek, Ditmár-féle lámpák, berndorfi chinaezüst és alpaca, karlsbadi porcellán servicek, bel- és külföldi gyermekjátékok, gyermekkocsik, utazó bőröndök és

karácsonyi és alkalmi ajándékok

vannak nagy választékban felhalmozva.

Különösen figyelmet érdemel 7 és 14 kros és koronás bazárom.

A legolcsóbb árak!! **Korcolyák.** A legolcsóbb árak!!

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Zomborban Párisi- és Gromon-utca sarkán, a takarékpénztár bérházában

uri és női cipőüzletet

nyitottam, melyben kész áru mellett a főszűrt különösen mértékszerinti megrendelesekre fektetem.

Elvállalok **uri-, női- és gyermek-cipők** elkészítését, a mai kornak megfelelő legjobb és legdivatosabb kivitelben.

Alapos szakismeretemet, melyet Budapesten elsőrangú cégeknek, mint szabász több éveken keresztül elsajátítottam, azon reményre jogosítanak, hogy tisztelt megrendelőim minden igényeinek meg fogok felelni.

Midőn a n. é. közönség szives pártfogását kérem, a legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálásról biztosítom, maradtam mély tisztelettel

Gubicza György.

Illatszerek, szappanok, piperecikkek.

Osipka, szalag, claquek, keztyűk.

Legnagyobb választék női- és gyermekfelöltőkben.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget értesíteni, hogy még ez év, vagyis

1898. évi május hó 1-én

az összes eddigi helyiségeimet

A SZENT-HÁROMSÁG-TÉRRE
(AZ EDDIGIVEL SZEMBEN)

A ZRINYI ÉS GROMON-UTCA SARKÁN
(VOLT KAUFMANN-FÉLE EMELETES HÁZBA)

helyeztem át és azt a legnagyobb kényelemmel a **női felöltők, úgy a férfi-kalappraktárt** — melyeket tetemesen nagyobbítottam — elkülönítve rendeztem be.

Egyszermind a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására juttatom, hogy a **bécsi és berlini** bevásárlási utazásomból hazaérkeztem, raktárom a közelgő őszi és téli idényre mindennemű

női- és gyermekfelöltőkben

a legújabb modellek szerint: **Jaquetták, Gallérok, Pellerinek, Radköpenyegek, Dolmán, Esőköpenyegek** a legnagyobb választékban megérkeztek és ezeknek megtekintésére a nagyérdemű hölgyközönséget ezennel meghívom.

Azonkívül legnagyobb választék mindennemű **férfi-, fiu- és gyermekkalapokban: cylinder, claquek; különlegességek férfi- és fúsapkákban, valódi angol vadász-sapkákban; saját készítményű utazó- és városi bundák, mentsikoffok, lábzsák és utazócsizmák.**

Nők részére szőrméből sapkák, karmantyuk, vállgallérok és prémek.

Főtörékvésem az eddig elért bizalmat továbbra is fentartani, a nagyérdemű közönségnek legolcsóbb és legpontosabb kiszolgálást biztosítva, ismételve figyelmeztetem, hogy elárúsító helyiségem kizárólag a **Szent-Háromság-téren**, (a régivel szemben) volt Kaufmann-féle emeletes házban van.

KAUFMANN S. UTÓDA,
ZOMBOR, (Bácska.)

Teljes tisztelettel

KAUFMANN S. UTÓDA,
ZOMBOR, (Bácska.)

Legnagyobb választék női- és gyermekfelöltőkben.